

Силабус курсу

Підприємництво

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Спеціальність – 072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Освітньо-професійна програма - «Фінанси, банківська справа та страхування»

Рік навчання: 1, Семестр: 1

Кількість кредитів: 3 Мова викладання: українська

Керівник курсу

ППП

к.е.н., доцент **Чижишин Оксана Ігорівна**

**Контактна
інформація**

chyzysh@gmail.com +380669251507

Опис дисципліни

Дисципліна “Підприємництво” є такою, що опирається на навчальний матеріал суміжних курсів теоретично-прикладного характеру, об’єднує цей матеріал в єдиний комплекс економічних знань. Студенти в процесі вивчення дисципліни з’ясовують для себе роль підприємництва у функціонуванні національної економіки.

Вивчення курсу “Підприємництво” передбачає наявність систематизованих та ґрунтовних знань із суміжних дисциплін, цілеспрямованої роботи над вивченням спеціальної літератури, активної роботи на лекціях та практичних заняттях, самостійної роботи та виконання індивідуальних завдань

Структура курсу

Години (лек./ прак.)	Тема	Результати навчання	Завдання
2/1	1. Основи підприємництва	Мета: опанувати поняття підприємництва, його суть та генезу розвитку в історичному і термінологічному аспектах. Поняття підприємництва і підприємницької діяльності. Сутність підприємництва, його роль та функції. Підприємництво як явище і як процес. Об’єкти підприємницької діяльності. Дослідити ознаки підприємництва.	Тестові завдання, питання
4/1	2. Основні види підприємництва	Мета: опанувати види підприємницьких структур за їх спрямуванням. Виробниче підприємництво та його види. Види торговельного підприємництва. Торгові посередники та їх види. Біржове підприємництво. Види товарних бірж. Підприємництво у сфері послуг. Основні види послуг за призначенням. Порівняльний аналіз підприємницьких структур	Тестові завдання, питання
4/1	3. Види організації	Мета: засвоїти основні форми організації	Тестові

	підприємницької діяльності	підприємницької діяльності за соціально-правовим спрямуванням. Суб'єкти і учасники підприємницької діяльності. Класифікація підприємництва. Типи і види підприємництва.. Види підприємств за метою й характером діяльності. Види підприємств за способом створення. Види підприємств за формами власності майна. Види підприємств за національною належністю капіталу. Види підприємств за технологічною цілісністю і ступенем підпорядкування Види підприємств за розмірами. Порівняння основних форм організації підприємницької діяльності за соціально-правовим спрямуванням	завдання, питання
2/1	4. Основні етапи організації підприємницької діяльності	Мета: засвоїти особливості обґрунтування і вибору ідеї підприємницької діяльності, способів створення бізнесу, механізму реєстрації суб'єктів підприємницької діяльності. Підприємницька ідея, її вибір та обґрунтування. Вибір сфери підприємницької діяльності та форм організації підприємництва. Реєстрація суб'єктів підприємницької діяльності та її основні етапи. Основні етапи реєстрації фізичних осіб-підприємців. Моделювання практичних ситуацій, пов'язаних з реєстрацією суб'єктів підприємницької діяльності	Тестові завдання, питання, практичні завдання
4/2	5. Планування підприємницької діяльності	Мета: засвоїти засади планування підприємницької діяльності; знати призначення, основні розділи та етапи розроблення бізнес-плану. Основи бізнес-планування у підприємстві. Бізнес-план, його структура і зміст основних розділів. Призначення і функції бізнес-плану. Етапи розроблення бізнес-плану. Представлення та презентація бізнес-плану. Точка беззбитковості та її економічний зміст. Практичні завдання щодо розрахунку основних показників ефективності проекту	Тестові завдання, питання, практичні завдання
4/2	6. Ресурсне забезпечення підприємницької діяльності	Мета: розуміти сутність матеріальних та нематеріальних ресурсів підприємства, засвоїти їх види та склад. Загальне поняття, склад та структура матеріальних ресурсів. Поняття основних засобів підприємства. Облік і оцінка основних засобів. Фізичне і моральне старіння основних засобів підприємств. Амортизація основних засобів, її види.	Тестові завдання, питання, практичні завдання

		Нематеріальні ресурси як частина ресурсів підприємства. Дослідження особливостей нематеріальних ресурсів підприємств.	
2/1	7. Трудові ресурси	Мета: зрозуміти суть і роль трудових ресурсів у формуванні людського та інтелектуального капіталу підприємницьких структур. Знати основи оплати праці працівників різних категорії персоналу. Загальне поняття трудових ресурсів.. Персонал підприємницьких структур, його склад та класифікація. Мотивація та оплата праці працівників. Форми і системи оплати праці. Погодинна форма оплати праці та її системи. Відрядна форма оплати праці та її системи. Порівняльний аналіз форм оплати праці	Тестові завдання, питання, практичні завдання
2/1	8. Формування фінансових ресурсів підприємства та їх види	Мета: засвоїти сутність, види та роль фінансових ресурсів для здійснення підприємницької діяльності. Фінансові ресурси як грошові доходи та надходження. Види фінансових ресурсів. Власні фінансові ресурси підприємства та їх джерела. Залучені фінансові ресурси підприємств. Дослідження ролі позикових ресурсів та їх джерела.	Тестові завдання, питання, практичні завдання
2/2	9. Інвестиційні ресурси підприємництва	Мета: зрозуміти суть та необхідність інвестиційної діяльності у розвитку підприємницьких структур. Загальне поняття інвестицій. Інвестиційні ресурси підприємництва, їх види і класифікація. Види інвестицій за об'єктом інвестування. Основні види реальних інвестицій. Основні види фінансових інвестицій. Основні види інвестицій за формою власності капіталу. Джерела фінансування інвестицій. Дослідження види і стадії інвестиційних проєктів.	Тестові завдання, питання, практичні завдання
4/1	10. Ефективність підприємницької діяльності	Мета: засвоїти принципи і методи оцінки результатів діяльності суб'єкта підприємництва, уміти здійснити діагностику його фінансово-економічного стану. Принципи і методи оцінки ефективності підприємницької діяльності. Результати підприємницької діяльності. Показники ефективності використання матеріальних ресурсів. Показники ефективності використання трудових ресурсів. Економічна сутність і розрахунок показників рентабельності. Фінансова діагностика суб'єктів підприємництва та оцінка їх фінансово-економічного стану. Дослідження шляхів підвищення ефективності	Тестові завдання, питання, практичні завдання

		підприємницької діяльності.	
2/1	11. Соціальна відповідальність бізнесу та ділова етика	Мета: засвоїти концепцію соціальної відповідальності бізнесу, розуміти її роль для іміджу суб'єкта підприємницької діяльності; знати основні засади ділової етики. Концепція соціальної відповідальності. Поняття і види соціальної відповідальності. Основні вимоги до соціальної відповідальності бізнесу. Складові соціальної відповідальності: економічна, екологічна, соціальна. 5. Ділова етика підприємця. Дослідження ознак ділової етики підприємця.	Тестові завдання, питання, практичні завдання

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Апопій В.В., Серета С.А., Шутовська Н.О. Основи підприємництва : навч. посібник. Львів : Новий світ-2000, 2021. 324 с.

2. Гой І.В., Смелянська Т.Т. Підприємництво : навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 368 с.

3. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436-IV.

4. Гільбо К. Пасивний заробіток. Як перетворити ідею на гроші за 27 днів / пер. з англ. О. астахова. 2-е вид. Київ : Наш формат, 2020. 240

5. Економіка і бізнес : підручник / за ред. д.е.н., проф. Л.Г. Мельника, д.е.н., проф. О.І. Карінцевої. Суми : Університетська книга, 2021. 316 с.

6. Економіка підприємництва : підручник / за ред. Л.В. Фролової. Одеса : Бондаренко М.О., 2020. 708 с.

7. Карпюк Г.І. Основи підприємництва : навч. посібник для здобувачів професійної (професійно-технічної) освіти. Київ, 2021. 108 с.

8. Конкурентоспроможність підприємства : навч. посібник / І.А. Дмитрієв, І.М. Кирчата, О.М. Шершенюк. Харків : ФОП Бровін О.В., 2020. 340 с.

9. Михалюк Н.І. Планування діяльності підприємств : навч. посібник. Львів : Новий світ-2000, 2021. 620 с.

10. Основи економічної грамотності та підприємництва: навч. посібник / Алексеєва С.В., Базиль Л.О., Байдулін В.Б., Гриценко І.А., Єршова Л.М., Закатнов Д.О., Орлов В.Ф., Сохацька Г.В. Житомир : Полісся, 2021. 248 с.

11. Офіційний сайт Державної регуляторної служби України URL: <http://www.drs.gov.ua>.

12. Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом : Закон України від 14.05.1992 № 2343-XII. URL: https://zakononline.com.ua/documents/show/152762__593524

13. Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців : Закон України від 15.05.2003 № 755-IV. URL: https://zakononline.com.ua/documents/show/231648__563323

14. Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності : Закон України від 06.09.2005 № 2806-IV. URL: https://zakononline.com.ua/documents/show/256736__566901

15. Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності : Закон України від 11.09.2003 № 1160-IV
URL:<https://ips.ligazakon.net/document/T031160>.
16. Про захист прав споживачів : Закон України від 12.05.1991 № 1023-XII.
URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12#Text>
17. Про зовнішньоекономічну діяльність : Закон України від 16.04.1991 № 959-XII. Про кооперацію : Закон України від 10.07.2003 № 1087-IV.
URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12#Text>
18. Про ліцензування певних видів господарської діяльності : Закон України від 01.06.2000 № 1775-III. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1775-14#Text>
19. Про Перелік документів дозвільного характеру у сфері господарської діяльності : Закон України від 19.05.2011 № 3392-VI.
URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3392-17#Text>
20. Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні : Закон України від 22.03.2012 № 4618-VI.
URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4618-17#Text>
21. Про цінні папери та фондовий ринок : Закон України від 23.02.2006 № 3480-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text>
22. Руда М.В., Мирка Я.В. Циркулярні бізнес-моделі в Україні. Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення та проблеми розвитку. 2020. Вип. 2. № 1. С. 107-121. URL: <http://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2020/jun/21886/st12.pdf>.
23. ТФірман Н.Я., Вашків О.П. Економічна сутність фінансового результату підприємства. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2019. № 5. С. 162-168. URL: <http://www.easterneurope-ebm.in.ua/22-2019-ukr>.
24. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 № 435-IV.
25. Чижишин О.І. Ефективні методи фокусування грошових ресурсів в інвестування розвитку підприємств. Вісник Одеського національного університету. Серія: Економіка. 2019. Том 24. Випуск 3 (76) С.130-136. URL: <http://www.visnyk-onu.od.ua>
26. Чижишин О.І. Механізм оптимізації управління трудовими ресурсами підприємства. Зовнішні та внутрішні фактори впливу на розвиток міжнародних економічних відносин: збірник тез: Міжнародної науково-практичної конференції. (Львів, 27 квітня 2019 року) / ГО «Львівська економічна фундація». Львів: ЛЕФ, 2019. С. 106-108 .
27. Чижишин О.І. Результативність підприємства як наслідок збалансованості показників контролінгу. Наукове фахове видання Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Економічні науки» 2019. №6(26). С.15-21. URL:<https://www.inter-nauka.com/archive/archive-of-issues-ekonomika>
28. Чижишин О.І. Синхронізація фінансових ресурсів підприємства: інвестиційний аспект. Причорноморський науково-дослідний інститут економіки та інновацій: Електронне наукове фахове видання „Інфраструктура ринку”. 2020. № 43 . URL: <http://www.market-infr.od.ua/43-2020>.
29. Чижишин О.І. Стан інституційного забезпечення збутової діяльності аграрних підприємств. Економічна безпека держави в контексті

національних інтересів: зб. матер. Міжнародної науково-практичної конференції м. Харків 23 квітня 2021 р. : / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2021. С. 164-166.

30. Чижишин О.І. Структурна оптимізація збутової діяльності агропромислових підприємств. Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: "Економічні науки". Випуск 6(50)/2021 <https://doi.org/10.25313/2520-2294-2021-6-7356>

31. Blackburn R., Dirk De Clercq, Heinonen J. The SAGE Handbook of Small Business and Entrepreneurship. SAGE Publications, 2018. 680 p. Ahmetoglu G., Chamorro-Premuzic T., Karcisky T., Klinger B. The Wiley handbook of entrepreneurship. John Wiley & Sons, 2017. 528 p.

32. Entrepreneurship at a Glance 2016. OECD Publishing, Paris, 2015. 164 p.

33. Entrepreneurship Development and New Enterprise Management. Bachelor of Business Administration. Directorate of Distance Education Guru Jambheshwar University HISAR-125001. 354 p.

URL: <https://www.ddegjust.ac.in/studymaterial/bba/bba-301.pdf>.

Політика оцінювання

У процесі вивчення дисципліни «Підприємництво» використовуються такі засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання: поточне опитування, тестування; презентації результатів виконаних завдань; оцінювання результатів модульної контрольної роботи; оцінювання тренінгового завдання; оцінювання результатів самостійної роботи студентів; інші види індивідуальних і групових завдань; екзамен.

Політика щодо дедлайнів і перескладання. Для виконання індивідуальних завдань і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перескладання модулів відбувається з дозволу дирекції інституту за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності. Використання друкованих і електронних джерел інформації під час контрольних заходів та екзаменів заборонено.

Політика щодо відвідування. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, воєнний стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції інституту.

Оцінювання

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Підприємництво» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової залікового кредиту:

Модуль 1		Модуль 2	Модуль 3
40%	40%	5%	15%
Поточне оцінювання	Модульний контроль	Тренінг	Самостійна робота студента
Оцінюється як середнє арифметичне з оцінок, отриманих	Підсумкова модульна контрольна робота по всіх	Загальна оцінка студентів, що приймали участь у тренінгу (Озаг) може бути отримана на	Сукупність питомої ваги кожної складової:

всіх темах (кожен здобувач має бути оцінений не рідше як раз на 2 практичних)	темах Теоретичні питання (2 питання по макс 25 балів) Тестові завдання (5 тестів по 5 балів за тест) – макс. 25 балів Задача 1- макс. 25 балів Модульний контроль проводиться за всіма темами наприкінці вивчення курсу в аудиторії або в системі дистанційного навчання Moodle	основі розрахунку інтегрального показника, який розраховується за формулою: Озаг = ПТ× 0,2 +РТ ×0,3+ СР ауд. × 0,2+ СР п.а× 0,3 Максимальна кількість балів, які може отримати студент за тренінг по складає 100 балів.	-80% - підготовка презентації; -20% - захист презентації.

Шкала оцінювання:

За шкалою ЗУНУ	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	відмінно	A (відмінно)
85-89	добре	B (дуже добре)
75-84		C (добре)
65-74	задовільно	D (задовільно)
60-64		E (достатньо)
35-59	незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)